

Færre elever i klassen løser ikke folkeskolens grundproblem

INDLÆG

FEBRUAR 2026

Af Rasmus Landersø, forskningsprofessor, og Lena Lindbjerg Sperling, chefanalytiker
ROCKWOOL Fondens

Folkeskolens udfordringer mærkes i stigende grad i indskolingen, hvor flere børn tidligt får svært ved at finde fodfæste i fællesskabet. Det er på den baggrund nok forståeligt for mange, at Socialdemokratiet nu foreslår, at klassestørrelsen sænkes markant i de første skoleår.

Der er dog flere måder at kommentere forslaget. Én – forsker-metoden i mangel af bedre udtryk – fokuserer på det konkrete i forslaget. Her er konklusionen ikke videre positiv. Den anden måde – lad os kalde denne den Peter Pan-metoden – fokuserer i stedet på det bredere billede og hvordan den bedst tænkelige barndom ser ud. Her er konklusionen mere positiv.

Forsker-metoden

Det er svært at finde forskningsmæssige argumenter for en politik, der anvender et betydeligt milliardbeløb på at sænke klassekvotienten i indskolingsklasser. For det første er der ikke de fysiske rammer til de mange ekstra klasser, der vil kræves. For det andet er der heller ikke de nødvendige lærere ansat i folkeskolen. Og ja, der er mange uddannede lærere, der ikke arbejder i folkeskolen, men hvorfor skulle de pludselig valfarte tilbage i tusindtal? For det tredje går en sådan national politik stik imod ambitioner om lokal frisætning, som har været en central politisk ambition i de seneste år. Og for det fjerde viser forskningen, at der ikke er de store effekter af mindre klasser på børnenes faglige udvikling. Ligesom der står et stort spørgsmålstegn ved, hvad der så skal ske, når eleverne starter i 4. klasse.

Listen kunne blive ved. Men hvordan ser det ud, hvis vi nu et øjeblik glemmer de praktiske udfordringer – parkerer forsker-forbeholdene – og i stedet breder blikket ud og tager en tur til Ønskeøen?

Peter Pan-metoden

For der er flere og flere børn og unge med udfordringer, der er svære at rumme i almenskolen, hvilket skaber en negativ spiral med svigtende fællesskaber, finansieringsudfordringer på skoler, flere børn med skolevægring og dårlig trivsel.

Nogen vil gå så vidt som at sige, at vi oplever en barndom og skole på randen af krise. På den baggrund kan der være godt ræsonnement i at tænke helt ud af boksen og drømme lidt.

Hvis vi tillader os det, og har nogle milliarder at drømme for, skal debatten i første omgang måske ikke handle om de praktiske problemer. I stedet skal vi måske spørge, hvad vil det kræve at skabe den bedste indskoling vi kunne drømme om?

Afsted til Ønskeøen

Tidligere i år [pegede Socialdemokratiet](#) selv på de positive erfaringer med ungdomsuddannelser, der udbyder særligt tilrettelagte klasser målrettet unge med for eksempel autisme, adhd, angst eller ordblindhed.

Erfaringerne viser, at tydelige rammer, struktur og forudsigelighed kan skabe bedre trivsel og læring for en bred gruppe unge – ikke kun for dem med en diagnose.

De samme indsigter gør sig gældende langt tidligere i uddannelsessystemet. Indskolingen spiller en afgørende rolle som fundament for børns videre skolegang og udvikling. En hverdag præget af faste rammer, genkendelighed og gennemskuelighed kan give børn et stabilt udgangspunkt, som især bliver vigtigt, når kravene gradvist øges gennem barndom og ungdom. Et lavere tempo i de tidlige skoleår og en tydeligere struktur kan skabe den ro og sammenhæng, som mange børn har brug for – og som i dag risikerer at gå tabt. Tanker der – selvom dagens udspil også berører dem lidt – indtil videre er druknet i snakken om klassestørrelse.

Det kræver en bredere diskussion – og gerne med en skelen til forskningen på området. Klassestørrelser – specielt for børn med udfordringer – kan være ét delement. Men der er givetvis også andre såsom styrket faglighed blandt lærere og pædagoger, et styrket samarbejde helt ned i dagtilbuddene, færre lærerskift, større mulighed for undervisning i mindre hold, tættere samarbejde med fritidsordningerne.

Mindre klassestørrelser er ikke den kurv, vi skal lægge alle æg i. Men måske skal der store ændringer, visioner og idéer til.

